

วิธีแจกอนิยามวิเสสนส์พพนาม

ย คัพท์

เอกวณะ แปลว่า ไต

พหุวณะ แปลว่า เหล่าใด

ในปุงลิงค์ แจกอย่างนี้

วิธีแจก ย (ไต) ในปุงลิงค์

วิภัตติ

เอกวचณะ

พหุวचณะ

ป. โย

เย

ทฺ. ยํ

เย

ต. येन

येहि

जत् यत्स

येसं

येसानं

पण्य. यत्समा

यमहा

येहि

ञ. यत्स

येसं

येसानं

स. यत्समी

यत्सि

येसु

วิธีแจกอนิยมวิเสสนส์พพนาม

ย คัพท์ (ใด)

ในอดีตสิ่งนี้ แจกอย่างนี้

วิธีแจก ย (ไต) ในอดีตลิงค์

วิภัตติ

เอกวचนะ

พหูวचนะ

ป. या

या

तु. यं

या

त. याय

याहि

जतु. यत्सा

यात्

यासानं

पणु. याय

याहि

ञ. यत्सा

यात्

यासानं

स. यत्सं

यात्

วิธีแจกอนิยมวิเสสนส์พพนาม

ย คัพท์ (ใด)

ในนปุงสกลิงค์ แจกอย่างนี้

วิธีแจก ย (ไต) ในนปุงสกลิงค์

วิภัตติ

เอกวचณะ

พหุवचณะ

ป. ยं

यानि

तु. यं

यानि

त. येन

येहि

जतु. यस्स

येसं

पणु. यस्समा

यमहा

येहि

येसानं

ञ. यस्स

येसं

येसानं

स. यस्समी

यमहि

येसु

คำศัพท์เหล่านี้แจกเหมือน ย คำศัพท์

๑)อบุญ	อื่น	๒)อบุญตร	คนใดคนหนึ่ง
๓)อบุญตม	คนใดคนหนึ่ง	๔)ปร	อื่น
๕)อปร	อื่นอีก	๖)กตร	คนไหน, อันไหน
๗)กตม	คนไหน, อันไหน	๘)เอก	คนหนึ่ง, พวกหนึ่ง
๙)เอกจจ	บางคน, บางพวก	๑๐)สัพพ	ทั้งปวง
๑๑)กั	ใคร, อะไร		

วิธีแจก กี่ คัพพ์

กี่ คัพพ์ (ใคร, อะไร) คงรูปเป็น ก็ เฉพาะใน **นปุงสกลิงค์ ป., ทุ.**

เอก. เท่านั้น วิภัตติที่เหลือนอกจากนั้นแปลงเป็น ก แล้วแจก
เหมือน ย คัพพ์ทั้ง ๓ ลิงค์

ตัวอย่างการแจก ก็ คัพพ์ ในนปุงสกลิงค์

ป.	ก็	กานิ
ทุ.	ก็	กานิ
ต.	เกน	เกหิ
จตุ.	กสฺส	เกสํ, เกसानํ

การใช้ ก็ คัพท์ แบบไม่มี ย นำหน้า ไม่มี จิ ต่อท้าย

๑.ใช้อย่างวิเสสนศัพท์พพนามแท้ คือใช้ประกอบกับนามนาม เวลาแปลต้องโยคนามนามขึ้นมา มีวิธีแปลดังนี้

เอกวจนะ แปลว่า อะไร, อันไหน, คนไหน, รูปไหน

พหุวจนะ แปลว่า เหล่าไร, เหล่าไหน, พวกไหน

๒.ใช้อย่างปฐิสศัพท์พพนาม คือใช้โดยลำพังตัวเอง เวลาแปลไม่ต้องโยคนามนามขึ้นมา

การใช้อย่างบริสุทธิ์พจนานานี้นิยมใช้เฉพาะฝ่ายเอกวจนะเท่านั้น
(ส่วนพหุวจนะให้ใช้แบบวิเสสนศัพท์พจนานาน) มีวิธีแปลดังนี้

-ใช้กับคน แปลว่า ใคร

-ใช้กับสิ่งของ แปลว่า อะไร

การใช้แบบนี้ให้ใส่สำเนียงอายตนิบาตข้างหน้า เช่น

โก. อ.ใคร, ก็. อ.อะไร,

เกน. อันใคร กสฺส. ของใคร

๓.การใช้ ก็ ศัพท์เป็นนิบาตบอกความถามแปลว่า หรือ, อะไร,
อย่างไร, เพราะเหตุไร, ทำไม การใช้แบบนี้ไม่ต้องแจกวิภัตติ

วิธีแจก กี่ (ใคร, อะไร) ในปุงลิงค์

วิภัตติ

เอกวचณะ

พหุวचณะ

ป. โก

เก

ท. กั

เก

ต. เกน

เกหิ

จตุ. **กसुस**

เกसँ

เกसानँ

पञ्च. กसुमा

กसुमा

เกहि

ฉ. **กसुस**

เกसँ

เกसानँ

स. กसुमी

กมุहि

เกसु

เกसु

วิธีแจก กี่ (ใคร, อะไร) ในอดีตลิงค์

วิภัตติ

เอกวचณะ

พหุวचณะ

ป. กา

กา

ท. กั

กา

ต. กาย

กา^{หิ}

จตุ. **กสฺสา**

กา^{สँ}

กา^{सानँ}

ปญ. กาย

กา^{หิ}

ฉ. **กสฺสา**

กา^{สँ}

กา^{सानँ}

ส. กสฺสँ

กา^{สุ}

วิธีแจก กี่ (ใคร, อะไร) ในนปุงสกลิงค์

วิภัตติ

เอกวचณะ

พหุวचณะ

ป. กั

กานि

तु. क

कानि

त. केन

केहि

जतु. कसुस

केसु

पणु. कसुमा

कसुमा

केसुं

केसानुं

ञ. कसुस

केहि

केसुं

केसानुं

स. कसुमी

कमुहि

केसु

ประโยคตัวอย่างการใช้ ก็ ศัพท์ แบบวิเศษณ์สัมพันธ์นาม

๑.โก ปุคฺคโล เสฏฺฐี โหติ.

อ.บุคคล ไหน เป็นเศรษฐี ย่อมเป็น.

๒.โก สกฺุณฺเ รุกฺเข วสตี.

อ.นก อะไร ย่อมอยู่ บนต้นไม้.

๓.โก เอโส (ปุคฺคโล).

อ.บุคคลนั้น ใคร.

๔.เก ฌมฺมา นวเกหิ ภิกฺขุหิ จริตพฺพา.

อ.ธรรม ท. เหล่าไหน อันภิกษุ ท. ผู้ใหม่ ฟังประพฤติ.

๕.เก ชนา อุกุโณสนฺติ.

อ.ชน ท. เหล่าไหน ย่อมด่า.

๖.โก ปุโว ปาติยํ โหติ.

อ.ขนม อะไร มีอยู่ ในถาด.

๗.โก กุมาโร วิหารํ คจฺฉติ.

อ.เด็ก คนไหน ย่อมไป สู่วิหาร.

๗.กั ผลํ ปิฏฺเฐ โหติ.

อ.ผลไม้ อะไร มีอยู่ ในตระกร้า.

๘.เก อาจารย์ยา เอว๋ อ่าหังสุ.

อ.อาจารย์ ท. เหล่าไหน กล่าวแล้ว อย่างนี้.

๙.เก สตุตา จณฺทา โหนฺติ.

อ.สัตว์ ท. เหล่าไหน เป็นสัตว์ดุร้าย ย่อมเป็น.

๑๐.กานิ ผลานิ อมฺพิลฺรสาณิ โหนฺติ.

อ.ผลไม้ ท. เหล่าไหน เป็นผลไม้มีรสเปรี้ยว ย่อมเป็น.

๑๑.กานิ เภสชฺชานิ ติตฺตกานิ โหนฺติ.

อ.ยา ท. เหล่าไหน เป็นยาที่มีรสขม ย่อมเป็น.

ประโยคตัวอย่างการแปล ก็ คัพท์เป็นปฐิสลััพพนาม

ปฐมา. เอก. โภ ตตถ วสติ.

อ.ใคร ย่อมอยู่ ในที่นั้น.

โภ เต สตุธา โหติ.

อ.ใคร เป็นศาสดา ของท่าน ย่อมเป็น.

ปฐมา. เอก. ก็ ภานเต.

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.อะไร

ชนปทสฺส ก็ ภวิสฺสติ อัจฉริย.

ข้าแต่อาจารย์ อ.อะไร จักมี แก่ชนบท.

ทุติยา. เอก. ตวํ กํ อาปุจฺจิตฺวา ปพฺพชิตฺ.

อ.ท่าน ลาแล้ว ซึ่งใคร บวชแล้ว.

ตติยา. เอก. เกน ปพฺพชาปีโตสี.

อ.ท่าน เป็นผู้อันใคร ให้บวชแล้ว ย่อมเป็น.

จตุตถี. เอก. กสฺส นุ โข อหํ ปฐฺมํ ฅมฺมํ เทเสยฺยํ.

อ.เรา พึงแสดง ซึ่งธรรม แก่ใคร หนอ แล ก่อน.

ฉัฏฐี. เอก. กสฺส สนฺตึเก ปพฺพชาม.

อ.เรา พึงบวช ในสำนัก ของใคร.

ประโยคตัวอย่างการแปล ก็ คัพท์เป็นนิบาตบอกความถาม

(๑) แปลว่า “หรือ” (ถามว่าใช่หรือไม่ใช่)

ก็ ปน เถโร อาคโต.

ก็ อ.พระเถระ มาแล้ว หรือ.

ก็ อานนท อุปาสิกา ฌมมํ ปริยาปนฺนติ.

ดูก่อนอานนท อ.อุปาสิกา ท. ย่อมเรียน ซึ่งธรรม หรือ.

(๒) แปลว่า “ทำไม” (ถามสาเหตุ)

ก็ ปาลิต ปมชฺชสี.

ดูก่อนปาลิตะ อ.ท่าน ประมาทอยู่ ทำไม.

(๓) แปลว่า “เพราะเหตุไร” (ถามเหตุผล)

ก็ ตาต น คโตสิ.

แน่ะพ่อ อ.เจ้า เป็นผู้ไม่ไปแล้ว เพราะเหตุไร.

ก็ ฆนเต อเวลาย อยุยา อาคตา.

ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ท. อ.พระคุณเจ้า ท. มาแล้ว ในสมัยอัน
มิใช่เวลา เพราะเหตุไร.

(๔) แปลว่า “อย่างไร” (ถามวิธีการ)

อิทานิ ก็ กโรมิ.

ในกาลนี้ อ.เรา จะกระทำ อย่างไร.

ก็ ศัพท์ที่มี จิ ต่อท้าย

ก็ ศัพท์ ถ้ามี จิ ต่อท้าย บ่งบอกให้ทราบว่า มีจำนวนเล็กน้อย (ไม่ใช่ทั้งหมด) มีวิธีการใช้ ๒ อย่าง

๑. ใช้อย่างปริสศัพท์พจนานาม แปลซ้ำสองหน ว่า ใคร ๆ, อะไร ๆ โดยมากเป็นเอกวจนะ เช่น โภจิ อ.ใคร ๆ, กสุสจิ แก่ใคร ๆ

๒. ใช้อย่างวิเสสนศัพท์พจนานาม ต้องโยคนามนามขึ้นมา

เอกวจนะ แปลว่า บางคน, บางสิ่ง, บางอัน

พหุวจนะ แปลว่า บางพวก, บางเหล่า

วิธีแจก กี่ ที่มี จิ ต่อท้าย ในปุงลิงค์

วิภัตติ

เอกวचณะ

พหุวचณะ

ป. โกจิ

เกจิ

ท. กิณฺจ

เกจิ

ต. เกนฺจ

เกหิจิ

จตุ. กสฺสจ

ปญ. กสฺมาจि กสฺมาจि

ฉ. กสฺสจ

เกสณฺจิ เกसानณฺจิ

เกหิ

เกสณฺจิ เกसानณฺจิ

ส. กสฺมิณฺจि กมฺหิจิ

เกสฺจ

วิธีแจก กี่ ที่มี จิ ต่อท้าย ในอดีตถึงค

วิภัตติ

เอกวचนะ

พหุवचนะ

ป. กาจิ

กาจิ

ทु. कञ्जि

กาจि

त. कायजि

काहिजि

जतु. कसुसाजि

कासञ्जि कासानञ्जि

पञ्च. कायजि

काहिजि

ञ. कसुसाजि

कासञ्जि कासानञ्जि

स. कसुसञ्जि

कासुजि

วิธีแจก กี่ ที่มี จิ ต่อท้าย ในนปุงสกลิงค์

วิภัตติ

เอกวचณะ

พหุวचณะ

ป. กิณฺจ

กานฺจ

ทฺ. กิณฺจ

กานฺจ

ต. เกนฺจ

เกหฺจ

จตุ. กสฺจ

ปญ. กสฺมาจि กสฺมาจि

เกสณฺจิ เกसानณฺจิ

ฉ. กสฺจ

เกหิ

เกสณฺจิ เกसानณฺจิ

ส. กสฺมิณฺจि กมฺหิจि

เกสฺจ

ตัวอย่างประโยคการใช้ ก็ ที่มี จิ ต่อท้าย (แบบปริสส์พพนาม)

๑.อณฺโณ โกจิ วิหารเ นตฺถิ.

อ.ใคร ๆ อื่น ย่อมไม่มี ในวิหาร.

๒.โกจิ กสฺสจิ น ลชฺชติ.

อ.ใคร ๆ ย่อมไม่ละอาย ต่อใคร ๆ.

๓.มยฺหํ โกจิ กิณฺจि น เปเสติ.

อ.ใคร ๆ ย่อมไม่ส่งไป ซึ่งอะไร ๆ แก่เรา.

๔.อณฺโณ โกจิ ตุมฺหากํ ภิกฺขุํ น ทสฺสติ.

อ.ใคร ๆ อื่น จักไม่ถวาย ซึ่งภิกษา แก่ท่าน.

๕.น โภจิ สหุหิสฺสติ.

อ.ใคร ๆ จักไม่เชื่อ.

๖.มา นํ รุกฺขํ โภจิ ฉินฺทึ.

อ.ใคร ๆ อย่าตัดแล้ว ซึ่งต้นไม้ นั้น.

๗.ตาท อมฺหากํ กุเล โภจิ ปพฺพชิตฺโต นตฺถิ.

แน่พ่อ อ.ใคร ๆ ในตระกูล ของเรา ท. ผู้บวชแล้ว ย่อมไม่มี.

๘. อตฺถิ กสฺสจฺจ อิมสฺมึ นคเร เอตฺตํ ฐนํ.

อ.ทรัพย์ อันมีประมาณเท่านี้ ของใคร ๆ ในเมืองนี้ มีอยู่หรือ.

ตัวอย่างประโยคการใช้ ก็ ที่มี จิ ต่อท้าย (แบบวิเศษณ์สัมพันธ์นาม)

๑. เกจิ สตุตา จณฺฐา โหนฺติ.

อ. สัตว์ ท. บางเหล่า เป็นสัตว์ดุร้าย ย่อมเป็น.

๒. กานฺธิจิ ผลานิ อมฺพิลฺรสาณิ โหนฺติ.

อ. ผลไม้ ท. บางเหล่า เป็นผลไม้มีรสเปรี้ยว ย่อมเป็น.

๓. กานฺธิจิ ฆาตฺชฺชานิ ติตฺตกานิ โหนฺติ.

อ. ยา ท. บางเหล่า เป็นยาที่มีรสขม ย่อมเป็น.

๔. ตุมฺหากํ โกจิ ปุริโส มโต นาม นตฺถิ.

อ. บุรุษ บางคน ของท่าน ท. ชื่อว่าผู้ตายแล้ว ย่อมไม่มี.

๕. เกจิ ภิกษุ วิปัสสน์ วฑฒเตตฺวา มคคผลานิ ปาปฺณนฺติ

อ.ภิกษุ ท. บางพวก ยังวิปัสสนา ให้เจริญแล้ว ย่อมบรรลु ซึ่ง
มรรคและผล ท.

๖. นตฺถิ เม โภจิ เทยฺยธมฺโม.

อ.ไทยธรรม บางอย่าง (อะไร ๆ) ของเรา ย่อมไม่มี.

๗. นตฺถิ โภจิ อูปทฺทโว.

อ.อันตราย บางอย่าง (อะไร ๆ) ย่อมไม่มี.

๘. มม อิมสฺมิ วิหารเ ภจิ สงฺโค อตฺถิ.

อ.ความเกี่ยวข้อง อะไร ๆ ในวัดนี้ ของเรา ย่อมไม่มี.

๙.นตฺถิ เต โภจิ อปฺโลเกตพฺโพ.

อ.บุคคล บางคน (อ.ใคร ๆ ก็ได้) ผู้อันท่าน พึงอำลา ย่อมไม่มีหรือ.

๑๐.เกจิ อจฺริยา อหํสุ.

อ.อาจารย์ ท. บางพวก กล่าวแล้ว.

๑๑.เกจิ ภิกฺขุ ปฺรุมชฺฌานาทีนิ ปาปฺถนฺตติ.

อ.ภิกษุ ท. บางพวก ย่อมบรรลุ ซึ่งฌาน ท. มีปฐมฌานเป็นต้น.

๑๒.เกจิ อจฺริยา เอวํ อหํสุ.

อ.อาจารย์ ท. บางพวก กล่าวแล้ว อย่างนี้.

ก็ คัพทฺที่มิ ย นำหน้ามิ จิ ต่อท้าย

การใช้ลักษณะนี้บ่งบอกให้ทราบว่า ทุกคน, ทุกอัน, ทุกตัว (อันไหนก็ได้)

-เอกวจนะ แปลว่า คนใดคนหนึ่ง, ตัวใดตัวหนึ่ง, สิ่งใดสิ่งหนึ่ง

-พหูวจนะ แปลว่า เหล่าใดเหล่าหนึ่ง, พวกใดพวกหนึ่ง

บุงลิงค์ เช่น โย โภจิ ปุคฺคโล.

อ.บุคคล คนใดคนหนึ่ง (คนใดก็ได้)

เช่น เย ภจิ ภิกฺขุ.

อ.ภิกษุ ท. เหล่าใดเหล่าหนึ่ง (รูปใดก็ได้)

อิตถीलึงค์ เช่น ยา กาจิ อิตถี.

อ.หญิง คนใดคนหนึ่ง (คนใดก็ได้)

เช่น ยา กาจิ อิตถีย

อ.หญิง ท. เหล่าใดเหล่าหนึ่ง

นปุงสกลึงค์ เช่น ยงกิญจิ กุล.

อ.ตระกูล ตระกูลใดตระกูลหนึ่ง

เช่น ยานิ กานิ จิ ผลานิ.

อ.ผลไม้ ท. เหล่าใดเหล่าหนึ่ง. (ลูกใดก็ได้)